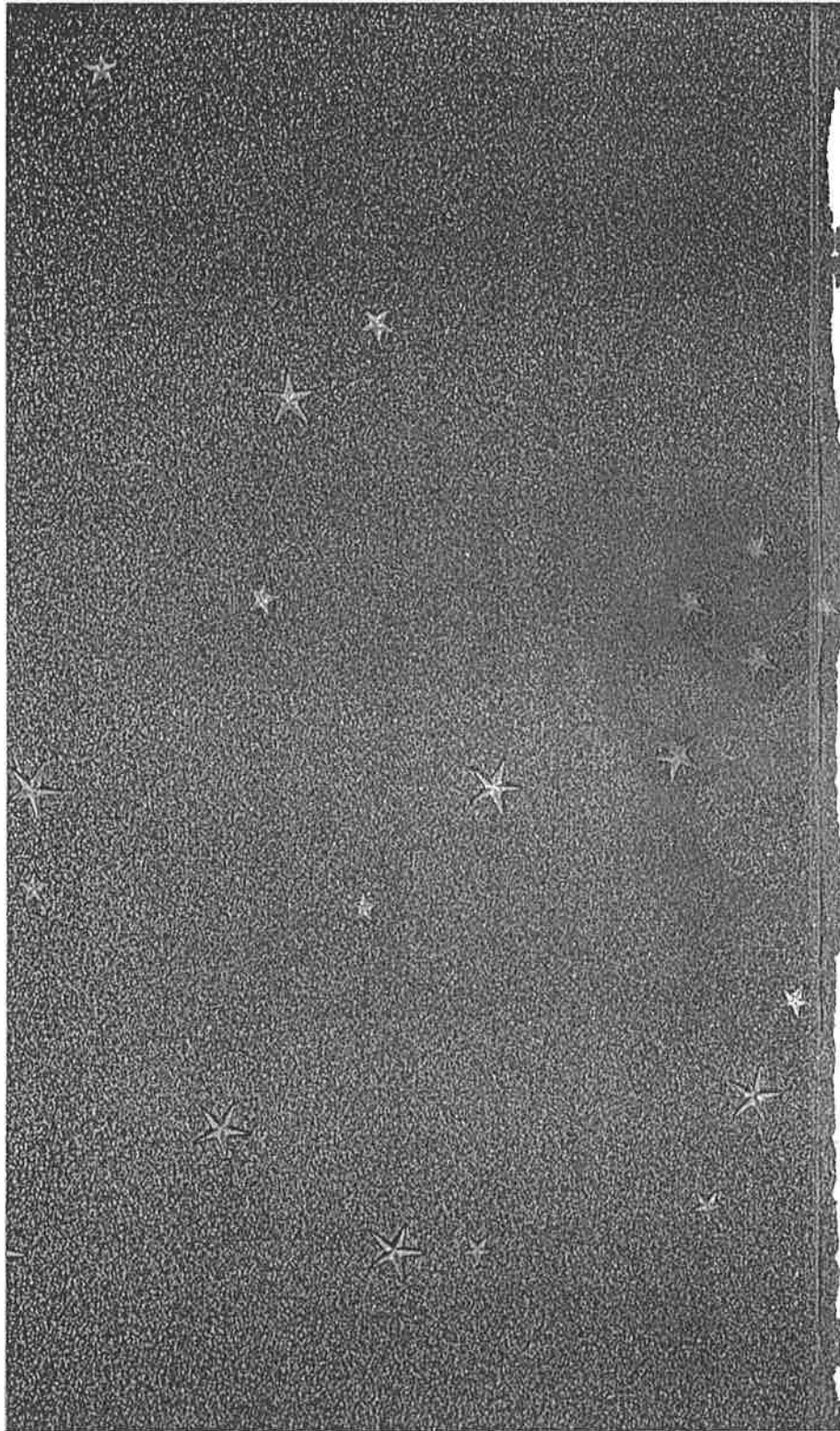

Vrijmetselaar

bij het Grootoosten
van België

INHOUD

I.	Inleiding : Waarom deze brochure ?	4
II.	Oorsprong en evolutie van de Vrijmetselarij	5
1.	Het verre verleden	5
2.	Ontstaan van de speculatieve Vrijmetselarij	5
III	Onze Obediëntie : het Grootoosten van België	8
1.	Van Engeland tot het Grootoosten van België	8
2.	De waarden van de Vrijmetselarij	9
3.	Huidige situatie binnen het Grootoosten van België	10
4.	De arbeid in de Loge	12
4.1.	Ritualen en symbolen	12
4.2.	De inwijding	14
4.3.	Het maçonnieke geheim	15
5.	Wat verwacht men van een Vrijmetselaar ?	17
5.1.	De Broederschap	17
5.2.	De Verdraagzaamheid	19
IV	De algemene geest van de Vrijmetselarij	20
V.	De structuur van het Grootoosten van België	22
1.	Juridisch statuut	22
2.	Administratieve structuur	22
3.	Het Grootoosten van België in beide landsdelen en in andere landen	23
VI.	De andere Obediënties in België	24
VII	Lid worden van het Grootoosten van België	27
VIII	Bibliografie	30

DE LOGE

*Donkere wegen ben ik soms gegaan,
tastend naar waarheid, zoekend naar een mens,
een broederhand, onuitgesproken wens
van schemerlicht in wanhoop en in waan.*

*Dodelijk vermoeid, geen eind en geen begin,
alle seizoenen waren herfst en regen,
moeizaam het pad en modderig de wegen,
oorlog en haat : een leven zonder zin.*

*Donkere wegen ben ik soms gegaan,
maar o de avonden die wij tezamen
vereend om het tableau hebben gestaan :*

*een zuivere hoop brak in mijn baan,
die avond dat wij in de Loge kwamen ;
dit hoge licht zal nimmermeer vergaan.*

WILLEM BRANDT

Uit:
DE GEDICHTEN VAN EEN VRIJMETSelaar, WILLEM BRANDT.
Nijgh & Van Ditmar, 's GRAVENHAGE / ROTTERDAM 1974

I. INLEIDING WAAROM DEZE BROCHURE?

Dit eenvoudig en bondig boekje is bestemd voor wie belangstelling heeft voor de Vrijmetselarij en bovendien meer inlichtingen wenst over het Groottoosten van België.

Over de Vrijmetselarij doen heelwat legenden de ronde en de vaak manke en foute informatie schept niet zelden een imago dat nog weinig uitstaans heeft met de werkelijkheid.

In het Groot Woordenboek der Nederlandse Taal (Van Dale) lezen wij

Vrijmetselarij: over de gehele wereld verbreide, doch in alle landen zelfstandig georganiseerde besloten vereniging (broederschap) met een humanistisch ideaal; zij streeft naar geestelijke en zedelijke verheffing, onderlinge waardering en hulpbetoon; de gebruiken, riten en symbolen van de vrijmetselarij zijn ontleend aan de bijbel; het bouwvak en het licht.

Bovenstaande omschrijving is vrij accuraat, maar natuurlijk niet volledig. De Vrijmetselarij is meer dan dat maar het is moeilijk aan de lezer juist die objectieve gegevens te verstrekken die een diepgaande bezinning mogelijk maken. Wij willen er nochtans een bescheiden poging toe ondernemen.

Toch eerst dit: de Vrijmetselarij kan niet worden beleefd buiten de Loge. Het is voor de profaan niet mogelijk precies kennis te krijgen van de specifieke geest die er heerst en zelfs een uiterst nauwkeurige beschrijving van wat er in een Loge gebeurt, is niet bij machte die eigen sfeer weer te geven.

Het Groottoosten van België wordt hier voorgesteld zonder enige bijbedoeling, zonder de minste publicitaire bekommernis, maar enkel met de intentie maximale helderheid te brengen voor wie van onze Obediëntie deel zou wensen uit te maken.

II. OORSPRONG EN EVOLUTIE VAN DE VRIJMETSelaarIJ

1. Het verre verleden

Het is niet makkelijk de verschillende etappes terug te vinden die ons hebben gevoerd van de middeleeuwse steenhouwers en «vrije metselaren» tot de *speculatieve vrijmetselaars* die wij nu zijn.

Wel weten wij dat de Vrijmetselarij haar oorsprong vindt in de corporatieve organisatie van de arbeid en meer in het bijzonder bij de «bouwvakkers» die de *operatieve vrijmetselarij* vormden.

Ten tijde van deze operatieve vrijmetselaars organiseerden de kathedraalbouwers zich in «Loges», die deel uitmaakten van iedere belangrijke bouwwerf. Deze Loges stonden onder leiding van een Meester (bouwheer) die een grondige kennis van het vak bezat en verder maakten ook *Gezellen* en *Leerlingen* er deel van uit.

De gezellen («compagnons») waren ervaren en bedreven arbeiders die van stad tot stad trokken. De leerlingen moesten een proeftijd doorlopen om het vak te leren. Van deze operatieve Loges vindt men vanaf het einde van de XIVde eeuw sporen terug in Engeland, Schotland en Duitsland. De oorsprong van de Vrijmetselarij nog vroeger gaan zoeken, leidt tot weinig ernstige resultaten en steunt geenszins op reële historische gegevens.

2. Ontstaan van de speculatieve Vrijmetselarij

In de loop van de XVIIde eeuw veranderde de operatieve Vrijmetselarij geleidelijk in de speculatieve Vrijmetselarij. Deze evolutie was een gevolg van het toelaten van personen (Aangenomen Vrijmetselaars) vreemd aan de corporatie en voltrok zich voornamelijk in Engeland en Schotland.

Het toetreden van *Aangenomen Vrijmetselaars* leidde, na verloop van tijd, tot het oprichten van niet-professionele Loges, waar een symbolisme werd gehanteerd dat alleen nog aan de oorspronkelijke corporaties herinnerde. De leden van deze Loges kwamen er samen om vrij van

gedachten te kunnen wisselen en beoefenden een hechte broederlijkheid.

In het begin van de XVIIIde eeuw, en meer precies in 1717, vormden vier Londense Loges de Grootloge van Londen en Westminster, die later zal worden omgevormd tot de Grootloge van Engeland.

Daar ligt de ware oorsprong van de moderne Vrijmetselarij, die vandaag niets meer gemeen heeft met de oorspronkelijke operationele vrijmetselarij. Zij werd meer en meer een «moreel systeem dat wordt gevat in allegorieën en geïllustreerd met symbolen».

In 1722 zijn reeds 24 Loges toegetreden tot de Grootloge van Londen en de Schotse predikant Anderson wordt ermee belast de «Oude Plichten» en de tradities van de «Orde» in een soort van wetboek neer te schrijven. In 1723 verschijnen zijn beroemde «Constitutions», tot op heden een van de grondprincipes van de Vrijmetselarij.

6 VRIJMETSelaar BIJ HET GROOTOOSTEN VAN BELGIE

Hier volgt artikel 1 van deze Constituties (1)

«A Mason is oblig'd, by his Tenure, to obey the moral Law; and if he rightly understands the Art, he will never be a stupid Atheist, nor an irreligious Libertine. But though in ancient Times Masons were charg'd in every Country to be of the Religion of that Country or Nation, whatever it was, yet 'tis now thought more expedient only to oblige them to that religion in which alle Men agree, leaving their particular Opinions to themselves; that is, to be good Men and true, or Men of Honour and Honesty, by whatever Denominations or Persuasions they may be distinguish'd; whereby masonry becomes the Center of Union, and the Means of conciliating true Friendship among persons that must have remain'd at a perpetual Distance.»

«Een Vrijmetselaar is, naar zijn aard, verplicht de zedenwet te gehoorzamen en zo hij de Kunst juist verstaat, zal hij nooit een domme godloochenaar of een irreligieuze libertijn zijn. Maar hoewel de vrijmetselaars in oude tijden verplicht waren in elk land de godsdienst van dat land of volk te belijden, welke deze ook mocht zijn, wordt het nu doelmatiger geacht hen slechts te verplichten tot die godsdienst waarin alle mensen overeenstemmen, hun particuliere meningen aan henzelf overlatende; dat betekent goede en oprechte mannen te zijn, of mannen van eer en rechtschapenheid, door welke benamingen of overtuigingen zij ook onderscheiden mogen worden; waardoor de Vrijmetselarij het middelpunt van vereniging wordt en het middel om oprechte vriendschap te stichten tussen de mensen die anders in voortdurende verwijdering van elkaar zouden gebleven zijn.»

(1) Urt «PROGRESSIEVE VRIJMETSELARIJ» (ZIE BIBLIOGRAFIE)

III. ONZE OBEDIENTIE HET GROOTOOSTEN VAN BELGIE

1. Van Engeland tot het Grootoosten van België

De geest van de Engelse Vrijmetselarij heeft zich gedurende twee en een halve eeuw verspreid en de Vrijmetselarij heeft een merkwaardige opgang gekend.

De Loges zijn ontmoetingsplaatsen geworden voor wie zijn ideeën, zijn opvattingen en bekommernissen openhartig wil toetsen aan die van anderen. De Vrijmetselaar is en blijft *een vrij man in een vrije Loge*.

Verscheidene Belgische Loges werden opgericht in de XVIIIde en het begin van de XIXde eeuw onder het Franse, Hollandse en Oostenrijkse regime. Het Grootoosten van België werd in 1833 gesticht.

Na de onafhankelijkheidsverklaring in 1830 waren het in ons land voornamelijk Vrijmetselaars die, gedreven door idealen van vrijheid en verdraagzaamheid, aan de basis lagen van onze nationale Grondwet.

Maar geplaatst voor een liberalisering en een vooruitgang van de ideeën, reageerde de Katholieke Kerk steeds scherper en ontketende zij in de loop van de XIXde eeuw een genadeloze strijd tegen de sociale evolutie die onder impuls van eminente Maçons op gang was gekomen. Deze Vrijmetselaars bekampten het clericalisme, kwamen op voor een onderwijs dat zou worden onttrokken aan religieuze betutteling en strenden voor een autonoom en onafhankelijk burgerlijk gezag.

De kerk verbood bovendien aan haar adepten de maçonnieke Tempels nog langer te betreden. Het gevolg hiervan was dat nog enkel vrijdenkers, rationalisten en positivisten de orde bevolkten, allen fervente voorstanders van de vrijzinnigheid, het vrij onderzoek en het anti-dogmatisme, wat tot op heden het essentiële kenmerk van onze Obediëntie is gebleven.

2. De waarden van de Vrijmetselarij

Met het oog op het bereiken van het ideaal, zoals het in 1723 door Anderson werd omschreven, namelijk een ontmoetingsoord te zijn voor vrije mannen, gebonden door een oprechte vriendschap, wil de Vrijmetselarij de broederlijkheid onder alle mensen bewerkstelligen. Broederschap die haar oorsprong vindt in het principe van onderlinge verdraagzaamheid.

Zij wil de prefiguratie zijn van de Ideale Samenleving, gebaseerd op *Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap*.

De Vrijmetselarij is tegelijkertijd een levensbeschouwelijk genootschap en een leerschool. Dankzij de individuele inbreng van elk der leden wordt in de Loge of Werkplaats gezamenlijk gewerkt aan de intellectuele of morele vervolmaking van al de Broeders.

De bijeenkomsten zijn gefundeerd op

- de vrije uiting van alle opinies;
- het vrij onderzoek, dat analyse en openhartige bespreking mogelijk maakt;
- de volledige eerbied voor elke oprechte en onbevooroordeelde mening;
- de diepe broederlijkheid die alle Vrijmetselaars bindt.

De Vrijmetselarij spoort dus aan tot een tweeledige actie

- de ene, die van elke Vrijmetselaar, om zichzelf beter te doorgronden en te vervolmaken.
Bovendien wordt van hem verwacht dat hij, buiten de Loge, uitstraling geeft aan wat hij heeft geleerd en aan de ideeën die hij tot de zijne heeft gemaakt.
- de andere, die van het harmonieus functioneren van elk lid in de groep, teneinde de «Universele Broederketen» te smeden, d.w.z. een betere, meer rechtvaardige maatschappij op te bouwen. Deze arbeid gebeurt in de Loge door het gebruik van ritualen en symbolen tijdens voordrachten en gedachtenwisselingen waarbij iedereen tot plicht heeft zijn Broeders te «verlichten» door hun zijn kennis over te dragen.

3. Huidige situatie binnen het Grootoosten van België

Artikel 1 van de Statuten van het Grootoosten van België luidt als volgt

«De Vrijmetselarij, een kosmopolitische en vooruitstrevende instelling, beoogt het zoeken naar de waarheid en de vervolmaking van de mensheid. Zij steunt op vrijheid en verdraagzaamheid; zij stelt geen enkel dogma en roept er geen in.

«Zij verlangt van degene die zich voor inwijding aanmeldt, dat hij een eerlijk man is en dat hij de nodige intelligentie bezit om de maçonnieke beginselen te begrijpen en te verspreiden.

«Zij eist van haar leden oprechtheid in hun overtuiging, het verlangen om te leren en toewijding.

«Zij is een vereniging van rechtschapen mannen die, verbonden door gevoelens van vrijheid, gelijkheid en broederschap, individueel en gezamenlijk ijveren voor maatschappelijke vooruitgang, en die aldus de liefdadigheid beoefenen in de ruimste zin van het woord.»

De Vrijmetselarij van het Grootoosten van België is rationalistisch geïnspireerd en heeft zich steeds willen aanpassen aan een voortdurend veranderende wereld.

Dit wordt onder meer geïllustreerd door

- de uitbreiding van de recrutering naar agnostici en atheïsten toe;
- de vrijheid voor de Loges om in hun ritualen al of niet te verwijzen naar een «Opperwezen» of een «Heilig Boek» (beslissing van 1871);
- de vereenvoudiging en modernisering van ritualen, zonder evenwel het initiatiek en symbolisch karakter ervan te schaden;
- de geleidelijke normalisering van de betrekkingen met de gemengde en de vrouwelijke Vrijmetselarij;
- de bespreking in de Loges van actuele problemen.

De Vrijmetselarij bemoeit zich niet met de actieve politiek en blijft ver verwijderd van partijgeschillen en verkiezingscampagnes. Zij plaatst zich boven de partijen en beoogt enkel het welzijn van de ganse Mensheid.

De Vrijmetselarij, zoals zij wordt beleefd in het Grootoosten van België, poneert geen enkel dogma en roept er geen in. Het staat iedere Broeder vrij de mening te verdedigen die hij wil. Alleen wordt van hem oprechtheid en tolerantie gevraagd.

De Vrijmetselarij, die steeds de vervolmaking van de mensheid beoogt, eerbiedigt tijdens haar bijeenkomsten een aantal traditionele gebruiken die de meest volstreekte vrijheid van mening waarborgen. Die gebruiken zijn gericht op het handhaven van een zekere discipline, waardoor het wederzijds respect wordt bevorderd. Zo wordt het mogelijk op een hoffelijke manier de discussie aan te gaan over elkaars ideeën en uit deze wederzijdse confrontatie de waarheid te doen oplichten en te komen – indien wenselijk – tot overeenstemming.

Niets wat van belang is voor de Mensheid blijft in de Loges onbesproken. De meest moderne denkbeelden, de meest gewaagde opvattingen, elke grootse en edelmoedige gedachte, alles is in de Loge bespreekbaar.

Niets menselijks is de Vrijmetselarij vreemd en het komt elke Broeder toe er eventueel nut en lering uit te putten.

4. De arbeid in de Loge

4.1. Rituelen en Symbolen

De Vrijmetselaars maken in hun Loges gebruik van rituelen en symbolen. Sommige ervan vinden hun oorsprong in een ver verleden en over deze gebruiken bestaat een zeer rijke – maar dikwijls nogal fantastische – literatuur.

De rituelen en symbolen schrikken heelwat belangstellenden af. Het traditionalistisch karakter ervan doet bij velen het vermoeden ontstaan dat de Vrijmetselarij in wezen conservatief zou zijn, niet open zou staan voor eigentijdse inzichten en eigenlijk niet meer van deze tijd is.

Onafgezien van het feit dat haast alle groeperingen gebruik maken van symbolische voorstellingen, wordt precies in de hedendaagse psychologie het belang van rituelen en symbolen in het menselijk communicatiesysteem zeer sterk beklemtoond. Bovendien heeft in de geschiedenis van de Vrijmetselarij de symboliek haar efficiëntie bewezen als bindmiddel tussen de leden van de Orde, over alle verschillen tussen taal, levensbeschouwing en socio-culturele achtergronden heen. In de maçonnieke kontekst dienen rituelen en symbolen niet te worden beschouwd als uniformiserende en remmende elementen, maar eerder als een gemeenschappelijk werkinstrumentarium, dat de dynamiek en de creativiteit van de communicatie tussen de leden bevordert, zowel op intellectueel als affectief vlak.

Het is niet de bedoeling in deze brochure over de maçonnieke rituelen en symbolen uit te weiden; zoals gezegd, de literatuur is overvloedig en trouwens, maçonnieke symbolen en rituelen moeten worden beleefd!

Nochtans is het van belang te vermelden dat, ook op dit terrein, het Grootoosten van België als principe huldigt «Eenheid in Verscheidenheid». Rekening houdend met een bepaald gemeenschappelijk minimum en op voorwaarde dat elke vorm van dogmatisme wordt vermeden, kan elke Loge van onze Obediëntie haar eigen ceremonie-ritueel kiezen. Boven alle twijfel verheven is alleszins dat het elke Vrijmetselaar van het Grootoosten van België

vrij staat de maçonnieke symbolen en rituelen naar eigen inzicht te interpreteren en te beleven.

Dit kan niet worden gezegd van alle maçonnieke Obediënties: vooral de Grootmachten die nauw samenwerken met de Verenigde Grootloge van Engeland verplichten hun Loges «een boek op het altaar te leggen dat de uitdrukking is van de heilige wet...», de Loge te openen en te sluiten «in aanwezigheid van God, de Opperbouwmeester des Heelals...» en enkel leden te aanvaarden die een geopenbaarde godsdienst belijden (Verklaring van de Verenigde Grootloge van Engeland, dd. 7 september 1949).

Ook in het Grootoosten van België werken sommige Loges met de bovengenoemde symbolen (de Bijbel en de Opperbouwmeester des Heelals), maar het gaat hier dan om *een vrije keuze en van een dogmatische interpretatie kan geen sprake zijn*. Andere Loges vervangen de Bijbel door de Constituties van Anderson, een Onbeschreven Boek of een ander symbool.

Het grootste deel van de maçonnieke symboliek is ontleend aan het Oude en het Nieuwe Testament (met niet zelden aan alchemie, hermetisme, astrologie en zelfs egyptologie ontleende toevoegsels) en aan de rituelen van de operationele vrijmetselarij (bouwsymboliek).

Maçonnieke symboliek heeft aanleiding gegeven tot heel wat aberraties. Toch kan een dynamische en kritische confrontatie van traditionele gebruiken met de steeds wisselende wereld een stimulans voor creativiteit en openheid van hart en geest betekenen.

Het werken met rituelen en symbolen is inherent aan de Vrijmetselarij. Zonder dat is geen Vrijmetselarij mogelijk. Maar de maçonnieke symboliek is voor ons geen dogmatisch systeem, geen doel op zichzelf, wel een middel in ons streven naar vervolmaking van onszelf en de wereld.

4.2. De Inwijding

De Inwijdingsplechtigheid is het belangrijkste maçonnieke ritueel. Bij de operationele vrijmetselaars had het te maken met kennisoverdracht van de bouwkunst, inwijding in de beroepsgeheimen en het afleggen van een gelofte van trouw aan de morele en materiële code van de corporatie.

In de huidige speculatieve Vrijmetselarij leunt de inwijding meer aan bij wat van oudsher, in «geheime en inwijdingsgenootschappen», een psychisch proces is, dat de opname in (= de overgang naar) de groep bewerkt.

Ruim genomen is de omschrijving van INWIJDING een methode om bij het individu, op psychologische wijze, een overgang te bewerkstelligen van een als lager beschouwde toestand tot een hogere; door middel van symbolische handelingen, morele en lichamelijke proeven moet het inwijdingsritueel aan de inwijdeling de gewaarwording geven dat hij «sterft» om daarna «herboren» te worden tot een nieuw leven (vandaar de vaak gebruikte uitdrukking «tweede geboorte») (1).

De betekenis van de maçonnieke inwijding wordt wellicht het best vertolkt door de uitspraak van de Duitse Vrijmetselaar J.W. Goethe: «Sterbe und Werde».

Is de maçonnieke inwijding geheim? Niet wat haar verloop en inhoud betreft die staan in verscheidene boeken beschreven. Wel als men weet dat de inwijding slechts in de beslotenheid van de Loge tot haar recht komt en dat elke Vrijmetselaar ze op een diep persoonlijke wijze heeft beleefd.

Het is waar dat voor elke Vrijmetselaar «het geheim van de Inwijding» niet kan worden overgedragen, maar begrippen als methode (dus niet vrijblijvend), overgang en wedergeboorte wijzen toch op een dynamiek en zijn een aansporing tot een creatieve levensinstelling.

(1) UIT «GEHEIME GENOOTSCHAPPEN» SERGE HUTIN,
UITG. N. KLUWER, DEVENTER, 1953

4.3. Het maçonnieke geheim

«Het maçonnieke geheim» heeft heelwat stof geleverd voor roddelpraatjes, literaire gewrochten van bedenkelijke smaak en ... laster.

Waarover gaat het eigenlijk?

Alleszins heeft het niets te maken met occultisme en activiteiten die het daglicht niet zouden mogen zien.

De Orde van Vrijmetselaren vraagt aan haar leden immers niets dat in strijd is met hun geweten – wel integendeel – of met de democratisch bepaalde wetten van hun land. Het Grootoosten van België is beslist geen geheim genootschap waarvan het bestaan onbekend zou moeten blijven.

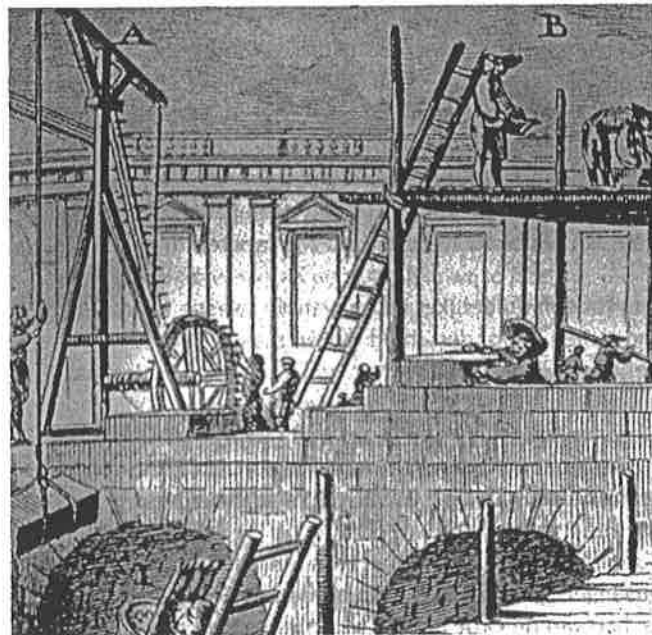
Om tot een duidelijker begrip van de kwestie te komen moet men het onderscheid maken tussen discretie en geheim.

De Orde van Vrijmetselaars eist van haar leden *discretie*. Zelf verdedigt zij de tolerantie, maar Vrijmetselaars zijn maar al te vaak slachtoffer geworden van onverdraagzaamheid. Elk totalitair regime verbiedt de liberale (1) Vrijmetselarij. Tijdens de voorbije oorlogen werden Vrijmetselaars gevangen gezet en zelfs vermoord omwille van hun lidmaatschap van de Orde en ook nu nog worden Vrijmetselaars

(1) «Liberale» heeft hier geen politieke, maar wel een filosofische inhoud.

vanuit bepaalde fanatieke, politieke of clericale kringen benadeeld. De discretie is dus een beschermende maatregel waarvan het nut, helaas, maar al te dikwijls wordt bewezen.

De Orde vraagt haar leden ook «het geheim te bewaren». Historisch heeft deze terminologie te maken met een aantal bouwgeheimen, die berustten op een nog niet algemeen verspreide kennis van de meetkunde en de natuurwetten. Vanuit die optiek is het maçonnieke geheim vanzelfsprekend achterhaald. Nochtans spreken ook nu Vrijmetselaars nog symbolisch over «het geheim», wat dan meer betrekking heeft op de rituele arbeid in de Loge, de serene sfeer en de broederlijkheid, die steunt op solidariteit, wederzijdse eerbied en groot vertrouwen. Ieder Vrijmetselaar vindt in zijn Loge een ambiance die hij niet wenst prijs te geven. Waarom zouden de Vrijmetselaars dan wat in hun Loge gebeurt te grabbel gooien aan profane onwetendheid, onbegrip en zelfs vijandigheid? Meer moet men achter het maçonnieke geheim niet zoeken, maar vooral ook niet minder!

5. Wat verwacht men van een Vrijmetselaar?

5.1. De broederschap

Wij zeiden reeds dat de Vrijmetselarij de prefiguratie wil zijn van de Ideale Samenleving. Zij wil een bijdrage leveren tot verbetering van de hedendaagse maatschappij door meer rechtvaardigheid, meer eerlijkheid en een diepere broederlijkheid na te streven.

Daar deze actie van ieder lid afzonderlijk dient uit te gaan, is het essentieel dat elke Vrijmetselaar leert de broederlijkheid te beoefenen telkens als hij met zijn Broeders samen is.

Broederschap komt slechts tot ontplooiing als iedereen het natuurlijk en vanzelfsprekend vindt zich broederlijk op te stellen. Dit veronderstelt vrijmoedigheid, zelfbeheersing en het spontane verlangen zich broederlijk te gedragen.

Uiteindelijk is de Vrijmetselarij een ethisch gefundeerde levensstijl geschraagd op wilskracht.

Dankzij de maçonnieke arbeid in de Loges ontstaat het zo gegeerde broederlijke klimaat. Want we mogen niet uit het oog verliezen dat in een Loge alle Broeders gelijk zijn. De sociale hiërarchie vervalt er en iedereen kan zich vrij, onbevooroordeeld en geheel ongedwongen uiten.

De sfeer van actieve, oprechte en warme vriendschap blijft steeds een essentieel kenmerk van de Vrijmetselarij, waar ook ter wereld! Al spreken Vrijmetselaars niet dezelfde taal, bij hun ontmoetingen hebben zij onmiddellijk het gevoel «iets» gemeenschappelijks te beleven. Waarschijnlijk is de inwijding die zij allen hebben doorgemaakt daarvan de oorzaak.

Telkens als een Vrijmetselaar een buitenlandse Loge bezoekt valt hem een zeer hartelijk onthaal te beurt en verheugen zijn Broeders zich over zijn aanwezigheid. De bezoeker vindt elders dezelfde broederlijke sfeer als in de eigen Loge.

Gezamenlijk ijveren de Vrijmetselaars ervoor dat deze

«Broederketen» universeel wordt. Zij koesteren de hoop dat hun wijze van zijn en werken zal uitstralen buiten de Tempel, namelijk in de wereld. Want zich broederlijk gedragen met de Broeders betekent voor Vrijmetselaars ook en vooral diezelfde gevoelens opbrengen voor wie niet dezelfde taal spreekt of niet tot hetzelfde ras behoort. Dit is moeilijker dan het lijkt. Broederschap impliceert dus plichten.

5.2. De verdraagzaamheid

De vrije meningsuiting en de broederlijkheid brengen elke vrijmetselaar ertoe de meningen van anderen te eerbiedigen, zonder daarom de eigen standpunten prijs te geven. De onderlinge verdraagzaamheid is de richtinggevende norm van de maçonnieke arbeid en alle opinies kunnen ontplooid en geconfronteerd worden. De vrijmetselarij is een gemeenschap van vrije mensen die zich inzetten om kritische geest en vrij onderzoek aan te scherpen. Het wordt op prijs gesteld dat de leden er duidelijke opinies op nahouden en deze met geestdrift verdedigen; maar in de Loge moet iedereen opstaan voor tegengestelde opvattingen. Het volstaat niet naar de anderen te kunnen luisteren; men moet ook trachten hun stellingen en motiveringen te begrijpen. Zich openstellen voor de waarheid van anderen maakt het mogelijk alle aspecten van het menselijk bestaan en van de rechten van het individu te bespreken. In een broederlijke en tolerante geest, belangrijke problemen aan verschillende visies onderwerpen, geeft iedereen de kans zijn eigen waarheid op te bouwen, zijn gedragingen bij te sturen en meer uitstraling te geven aan humanitaire idealen.

De vrijmetselaar-filosoof Lessing schreef

«Niet de waarheid die hij zich heeft opgebouwd of die hij meent te hebben gevonden, bepaalt de waarde van de mens, wel de eerlijke inspanning die hij heeft geleverd om die waarheid te verwerven».

Elke vrijmetselaar weet dus dat hij een dubbele plicht heeft: enerzijds zijn mening vertolken en met zijn Broeders bespreken, anderzijds ook de anderen laten spreken, naar ze luisteren en hun ideeën tegen de zijne afwegen. De Loge is dus een waar ideeënlaboratorium.

Het maçonnieke ritueel werkt het beoogde tolerant klimaat in de hand. Het verplicht allen hun tussenkomsten te doseren en nodigt uit tot een ruime confrontatie, waaruit iedereen naar eigen inzichten de nodige verrijkende elementen kan puren.

IV. DE ALGEMENE GEEST VAN DE VRIJMETSELARIJ

Eenheid in de verscheidenheid ...

De vrijmetselarij, zoals ze wordt begrepen in het Grootoosten van België, vormt een zeer specifieke groepering die verschilt van de natuurlijke groep (bv. de stam), de actiegroep (bv. politieke partij, syndicaat) of de ideologische gemeenschap. In tegenstelling tot bovengenoemde groepen, bij wie steeds elementen van gelijkvormigheid kunnen worden aangeduid, is de vrijmetselarij een groepering van mensen met elk hun politieke visie, hun afkomst, hun filosofische en religieuze opvattingen. Allen worden zij evenwel gedreven door de ideeën van

VRIJHEID – GELIJKHEID en BROEDERSCHAP

De niet-dogmatische vrijmetselarij stelt zich tot doel «het middelpunt van vereniging te zijn en het middel om oprechte vriendschap te stichten onder mensen die anders is voortdurende verwijdering van elkaar zouden gebleven zijn».

Het Grootoosten van België wil die eendracht nastreven met eerbiediging van de volstreekte gewetensvrijheid van al haar leden.

Het Grootoosten van België groepeerde uitsluitend mannelijke leden vanaf de leeftijd van 21 jaar. Historisch is de Obediëntie aldus ontstaan en zij blijft die traditie trouw. Dat betekent geenszins dat de Obediëntie afwijzend zou staan tegenover vormen van vrouwelijke en gemengde vrijmetselarij. Het Grootoosten van België onderschrijft de gelijkwaardigheid van beide geslachten; de Obediëntie onderhoudt vriendschappelijke betrekkingen met de vrouwelijke en gemengde grootmachten in België, maar wil haar specificiteit bewaren en meent daarbij geen afbreuk te doen aan wederzijdse eerbeid en broederschap. Een vrijmetselaar moet zelf kunnen bepalen welke maçonnieke arbeidsvorm hij verkiest.

Openheid

Welke ook de maçonnieke regels zijn van andere Belgische of buitenlandse Obediënties, het Grootoosten van België blijft getrouw aan de leuze
OPEN DEUR EN UITGESTOKEN HAND.

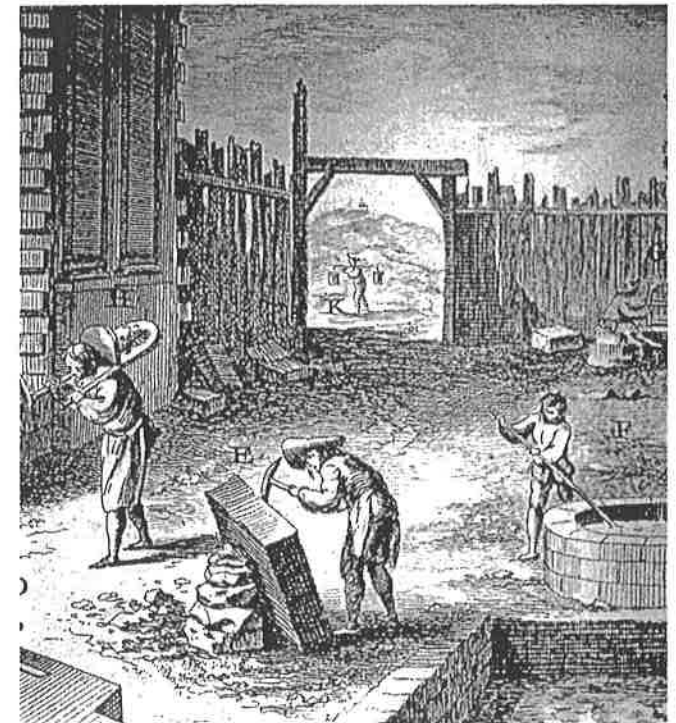
Een vrije Broeder in een vrije Loge ...

De aandacht moet worden gevestigd op het federaal karakter van het Grootoosten van België. Binnen de Obediëntie behoudt iedere Loge haar eigenheid en binnen de Loge wordt de absolute gewetensvrijheid van elke Broeder gewaarborgd, via de oprechte eerbied voor de ander.

Maçonnieke dynamiek ...

Vrijmetselaar is men niet. Men wordt vrijmetselaar en men moet er elke dag aan werken.

DE MACONNIEKE ARBEID IS NOOIT BEËINDIGD!

V. DE STRUCTUUR VAN HET GROOTOOSTEN VAN BELGIE

1. Juridisch statuut

Het Grootoosten van België heeft het juridisch statuut van een vereniging zonder winstoogmerk.

2. Administratieve structuur

Het Grootoosten van België is een federatie van vrije en soevereine Loges. De structuur van de Obediëntie steunt volledig op de democratische principes.

De Administratieve Commissie

De Administratieve Commissie bestaat uit leden die om de drie jaar verkozen worden door de Vergadering. Ze wordt voorgezeten door een Grootmeester Nationaal.

Deze Commissie is belast met het dagelijks beheer van de Obediëntie en zorgt voor de bestendige verbinding met de Loges et de andere Belgische of buitenlandse Obediënties.

Het Grootcollege

Het Grootcollege is samengesteld uit de Achtbare Meesters (voorzitters van de Loges) aangevuld met de leden van de Administratieve Commissie.

Vergadering van het Grootoosten

De Vergadering van het Grootoosten van België is samengesteld uit de afgevaardigden die door de soevereine Loges gekozen worden, aangevuld met de leden van de Administratieve Commissie.

Ze is het soeverein orgaan van de Obediëntie.

3. Het Grootoosten van België in beide landsgedeelten en in andere landen

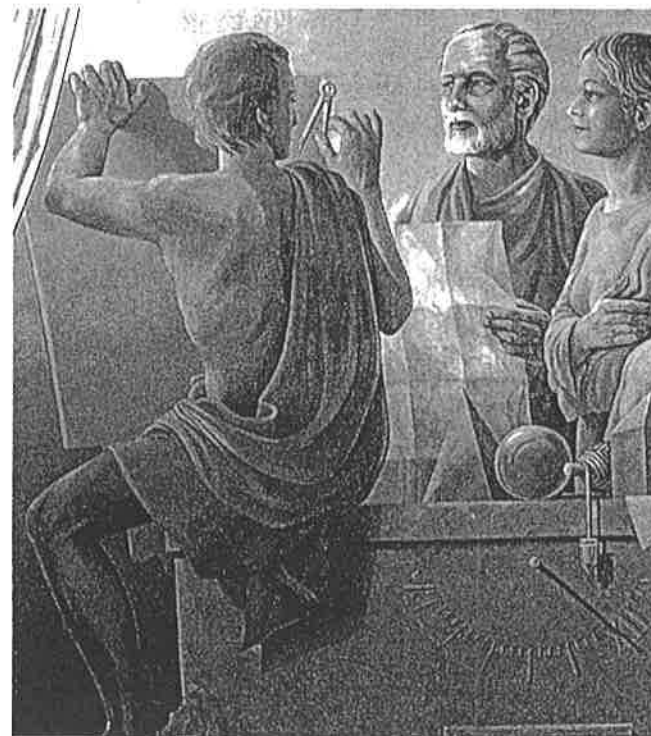
Het Grootoosten van België bestaat momenteel uit 106 Loges en ongeveer 9500 vrijmetselaars.

In het franstalige landsgedeelte 43 Loges

In het Brusselse
29 franstalige Loges
3 nederlandstalige Loges

In het nederlandstalige landsgedeelte
25 nederlandstalige Loges
3 franstalige Loges
1 tweetalige Loge

In het buitenland werken twee Loges die lid zijn van het Grootoosten van België één in Delft, één in Bujumbura.

VI DE ANDERE OBEDIËNTIES IN BELGIE

Deze brochure bevat uiteraard voornamelijk informatie over het Grootoosten van België. Maar mocht de lezer ooit besluiten zich kandidaat voor onze Obediëntie te stellen, dan verwachten wij dat die keuze een uiting is van zijn vrije wil. Kiezen kan men slechts als men de verschillende mogelijkheden kent. Daarom verstrekken wij bondige informatie over de andere Belgische Maçonnieke Grootmachten die inwijdingen in de Leerlingengraad verrichten.

De Internationale orde der Gemengde Vrijmetselarij «Le Droit Humain»

Gemengde Obediëntie.

De eerste Belgische Loge van Le Droit Humain werd in 1911 opgericht; de Belgische Federatie zelf bestaat sinds 1928.

De Grootloge van België

Mannelijke Obediëntie

Opgericht in 1959

De Vrouwengrootloge van België

Vrouwelijke Obediëntie

Opgericht in 1981.

In 1989 heeft het Grootoosten van België samen met voornoemde Obediënties een Gemeenschappelijke Verklaring ondertekend.

Gemeenschappelijke Verklaring van vier Belgische Obediënties

De Belgische Obediënties die deze verklaring ondertekenen zijn erfelijke dragers van verscheidene eeuwen maçonnieke geschiedenis gedurende dewelke zovele vrijmetselaars zich in de geschiedenis van onze gewesten hebben onderscheiden. Zij verklaren deel uit te maken van dezelfde traditionele en universele initiatieke Orde, die onder de benaming Vrijmetselarij, op grond van Broederschap, een gemeenschap van vrije en eerlijke mensen vormt.

Zonder van hun soevereiniteit en beslissingsmacht afstand te doen, stellen zij vast dat, ondanks hun onderlinge verscheidenheid en die van

hun Loges, zij gemeenschappelijke kenmerken bezitten

- *het beoefenen van de initiatieke arbeid en het gebruiken van een op symboliek berustende werkwijze;*
- *het streven naar lotsverbetering van de mens op alle gebieden;*
- *het verdedigen van de gewetensvrijheid, de vrijheid van denken en de vrije meningsuiting;*
- *het streven naar harmonische betrekkingen onder alle mensen door te pogen tegengestelde inzichten met elkaar te verzoenen;*
- *het afwijzen van elk dogma.*

Daarenboven wensen de Obediënties zich in de profane wereld niet te mengen in politieke of religieuze geschillen. Zij behouden zich het recht voor om, elk naar eigen inzicht, hun standpunten over morele problemen eventueel kenbaar te maken.

Doordrongen van bovenstaande principes zijn de Obediënties bijgevolg van oordeel dat het zoeken naar waarheid en het streven naar gerechtigheid door niets mag worden verhinderd en zonder enige beperking moet kunnen gebeuren.

ANDERE BELGISCHE OBEDIËNTIES

De Reguliere Grootloge van België

Mannelijke Obediëntie

Opgericht in 1979

La Grande Loge Symbolique, Rite Ancien et Primitif de Memphis-Misraïm

Mannelijke en vrouwelijke Obediëntie

Gekend in België sedert 1817 voor Misraïm en 1838 voor Memphis.

VII LID WORDEN VAN HET GROOTOOSTEN VAN BELGIE

De lezer zal begrepen hebben dat de vrijmetselaarsorde geenszins een ongebreidelde recrutering betracht. Zij verlangt van haar leden dat het vrije mensen zijn, begaafd met kwaliteiten van hart en geest, te goeder trouw en voldoende intelligent om de maçonnieke principes te begrijpen en zich tijdens de Loge-arbeid te vervolmaken. De kandidaat moet weten dat het vrij onderzoek en de verdraagzaamheid de grondregel zijn van de Orde. De Vrijmetselarij zal hem nooit een beperking van zijn vrijheid opleggen en zal niets van hem vragen dat in strijd is met zijn rede, zijn eer of zijn geweten. De Orde eist van haar leden discretie. Zij verwacht van iedere vrijmetselaar dat hij regelmatig de zittingen van zijn Loge bijwoont en dat hij zijn geldelijke verplichtingen nakomt. Meestal gebeurt de recrutering door coöptatie. De kandidaat wordt voorgesteld door twee «peters» die hem voldoende kennen en moreel borg staan voor zijn menselijke hoedanigheden en zijn geschiktheid voor de maçonnieke arbeid. Die peters verbinden zich ertoe de eerste stappen van de kandidaat in de vrijmetselarij te leiden en hem tot die Loge te brengen die het best aan zijn aspiraties beantwoordt: symbolisme, ritueel, actuele problemen, studie van de maçonnieke tradities, zijn aspecten die daarbij ter sprake worden gebracht. De kandidaat die geen vrijmetselaars kent om hem voor het lidmaatschap voor te dragen, kan zich rechtstreeks tot de Obediëntie wenden. Deze zal dan een Loge gelasten de procedure van opname in te zetten. Deze werkwijze duurt vanzelfsprekend langer, maar de Orde van vrijmetselaars neemt de tijd die nodig is om zich te verzekeren van de ernst van een kandidatuur en om het volledig dossier aan een grondig onderzoek te onderwerpen.

LID WORDEN VAN EEN LOGE VAN HET GROOTOOSTEN VAN BELGIË

Een profaan wordt lid van een Loge door inwijding.
In het Grootoosten van België is de inwijding vo-
rehouden aan mannen die tenminste 21 jaar oud zijn.

Contactname

Verschillende mogelijkheden kunnen zich voordoen

1. De profaan kent geen vrijmetselaar. Hij heeft over de vrij-
metselarij horen praten en zijn belangstelling voor het
onderwerp zet er hem toe aan contact op te nemen met de
Obediëntie. Hij zal gecontacteerd worden.
2. De profaan kent persoonlijk één of meerdere
vrijmetselaars en wendt zich rechtstreeks tot hen.
3. Een vrijmetselaar waardeert in het bijzonder de morele
en intellectuele kwaliteiten van een profaan en onthult zijn
hoedanigheid van vrijmetselaar met de bedoeling de
eventuele belangstelling van de profaan voor de vrijmetse-
larij te kennen.

De toestemming tot inwijding wordt verleend na onderzoek
van het dossier. Dit onderzoek gebeurt in overeenstemming
met het reglement van de betrokken Loge en de statuten en
reglementen van de Obediëntie.

De kandidaat dient te weten dat de liberale vrijmetselarij
steunt op het principe van vrij onderzoek en absolute
verdraagzaamheid voor alle eerlijke en eervolle meningen.
Ze vraagt niet dat de kandidaat afstand doet van zijn
vrijheid en eist geen enkele verbintenis die in strijd is met
de rede, de eer, de gewetensvrijheid, de wetten van het
land.

Het Grootoosten van België aanvaardt vrije, eerlijke
mannen, die in alle omstandigheden edelmoedig en
rechtschapen zijn en die er zich toe verbinden de
vergaderingen stipt bij te wonen en de absolute
gewetensvrijheid en de wederzijdse verdraagzaamheid aan
te kleven.

Vergeet nochtans niet dat uw beslissing onherroepelijk is:
eenmaal vrijmetselaar, blijft men dit voor het leven.

Info

Grootoosten van België
Lakensestraat 79
1000 Brussel

VIII KORTE BIBLIOGRAFIE

- Apostel (Leo).** Vrijmetselarij. Een wijsgerige benadering. Antwerpen/Baarn, Hadewijch, 1992.
- Apostel (Leo).** Freemasonry. A philosophical Essay. Brussel, VUB-Centrum voor de Verlichting, 1986.
- Arvelle (Joël).** Etre Franc-maçon en Belgique: 80 réponses aux questions que vous vous posez. Dubray J.M., 1989.
- Arvelle (Joël).** Devenir Franc-Maçon? Braine l'Alleud. Collet, J.M., 1996
- Arvelle (Joël).** Histoire de la Franc-maçonnerie belge. Braine l'Alleud, J.M. Collet, 1995
- Centre d'Action Laïque.** La Franc-maçonnerie en questions. Bruxelles. Espace de libertés. Centre d'Action Laïque, 1999.
- Dierickx (Michel).** De Vrijmetselarij. De grote onbekende 1717-1967. Antwerpen/Utrecht, De Nederlandse boekhandel, 1972.
- Garden (Erwin C.D.).** De vrijmetselarij in woord en beeld. Antwerpen. Parsifal, 1994.
- Huyseune (Michel).** Vrijmetselarij. Mythe en realiteit. Berchem, EPO, 1988.
- Huyseune (Michel).** La Franc-Maçonnerie. Mythe et réalité. Bruxelles. EPO, 1991.
- Lemaire (Jacques)-Ferre Benimelli-e.a.** Sous le masque de la Franc-maçonnerie. Bruxelles. U.L.B., 1990
- Lemaire (Jacques).** Franc-maçonnerie et religions. Bruxelles. U.L.B., 1996
- Marx (Jacques)** e.a. Maçonnerie maçonneries: conférences de la Chaire théodore Verhaegen 1983-1989. Bruxelles, U.L.B., 1990.
- Nefontaine (Luc).** La Franc-Maçonnerie. Paris. CERF, 1990.
- Nefontaine (Luc).** La Franc-Maçonnerie une grande fraternité révélée. Paris. Gallimard, 1994.
- Nefontaine (Luc).** La Franc-maçonnerie en 50 mots. Paris. Desclée-De Brouwer, 1993.
- Poma (Karel).** Actie vrijmetselaren. Een politieke benadering van de moderne vrijmetselarij. Zellik. Roularta Books, 1995.
- Schmieder (Maurice).** La Franc-maçonnerie. Histoire d'une grande fraternité. Bruxelles. Collet J.M., 1993.

- Trigonum Coronatum.** De kinderen van de weduwe. Vrijmetselaars over vrijmetselarij. Zellik. Roularta Books, 1992.
- Van Brabant (Piet).** De Vrijmetselaars. Antwerpen/Baarn. Hadewijch, 1990.
- Van Brabant (Piet).** Les Francs-Maçons. Les loges régulières en Belgique. Antwerpen/Baarn. Hadewijch, 1990.
- Van de Sande (Anton).** Vrijmetselarij in de lage landen. Zutphen. Walburg Pers, 1995.
- Van den Abeele (Andries).** De Kinderen van Hiram. Brussel; Roularta Books, 1991.
- Van den Abeele (Andries).** Les Enfants d'Hiram. Francs-maçons et Franc-maçonnerie. Bruxelles. Roularta Books, 1992.
- Werkgroep Vrijmetselaars in Vlaanderen.** Progressieve vrijmetselarij: informatie en standpunt. Brussel. Elsevier, 1975.